

ARADÉMI ÉLET

POLITIKAI,
TARSA DALMI,
MŰVEZETI ÉS
KÖZGAZDASÁGI
HETILAD

TARTALOMI

A miniszter mondja: Kétségbe-
esésre nincsen ok!

A német ipar szánja a mező-
gazdaságot

Fizetése képtelenséget jelentett a
manchesteri S. D. Bliss & Sons
textilkereskedelmi vállalat

A bukaresti éjszaka tündérmeséje

A szépségkirálynőnek fia van

Ábrahám Pál külföldi sikerének
pontos adatai

Tekintélyrombolás

Kulturszomj

Ők és mink

Film Élet

Humor stb., stb.

Arad, 1931
febr. 21.

ARA 20 LEI.

XX. évf.
6. sz.

A miniszter mondja:

— Kétségbeesésre nincsen ok! A kétségbeesés minden remény elejtése, a fizikumot és a lelket teljes tétlenségbe merevítő terméketlen, beteg lelkiállapot. Erről tehát szó sincsen. De igenis szó van aggodalomról. Kötelező, egészséges aggodalom nyugtalanodik bennünk.

Hát mikor tesz már végre olyasvalamit a kormány, amitől jókedvünk támad s amitől megpendül reményünk sarkantyuja. Mert mi bizni és hinni is akarunk, nem elégszünk meg a kétségbe nem esés fényezésével. Tudjuk, hogy megjavult a hangulat a kormány házatájékán, mert jön a kis előleg Párisból. De mi mosolygó, sőt nevető bizalommal akarunk elébe nézni a jövőnek s erős meggyőződést akarunk szerezni arról, hogy ez az új pénz nem jut elődeinek sorsára.

Mert emlékezzünk csak vissza, mennyi pénz átment már a mi kezünkön az idők folyamán. Jó Isten, ha az most mind megvolna. De jöttek és elmentek a kölesönök s alig marad valami emlék utánuk.

Hát ez az, amit nem szeretnénk még egyszer végigcsinálni. Produkciót várunk ettől az új pénztől. Valami szép mutatványt, a szorgalom és a termékenység cselekedetét. Olyan pénz legyen ez, amely fiadzik s ellátja kenyérrel és jókedvvel az országot. Hogy így lesz-e, arra mi mérget venni nem mernénk. Hiszen ugyanazok a fejek s azok a kezek in-

Rögtön szépít a világhírű
»Margit«-crem
GEA-KRAYER TIMIȘOARA

tézik az új kölcsön sorsát is, mint a régiekét. És itt minden bele van meredve egy olyan irányzatba, amely pénzügyi és gazdasági téren még alig termelt eddig valami jót. Amellett, hogy kétségbe csakugyan nem esünk s a miniszter egyik intelmét is megfogadjuk, hogy kishitűek nem leszünk, a másik felszólításának már nem tehetünk eleget, mert igenis aggodunk.

— Aggaszt bennünket a most felveendő kölcsön sorsa. Mi szeretnénk látni, hogy ezt a pénzt jobban fogják felhasználni mint az eddigieket. Ne haragudjanak az urak; de így gondolkozni nemcsak honpolgári jogunk, de kötelességünk is. Őszintén megvallva, az eddigi tapasztalatok vánkosán nincsen valami rózsás álmunk. Bennünk van hajlandóság bizalomra, erő munkára, erély nélkülözésre s kötelesség érzet, hogy utolsó garasunkat s utolsó csepp vérünket is feláldozzuk az orszáért, de a kormánytól is hasonló erényeket kérünk, hogy bizni tudjunk munkájában.

A német ipar szanalja a mezőgazdaságot

Az „Osthilfe“ messzemenő segítséget nyújt a gazdáknak — Az ipar ellenértékül külkereskedelempolitikai engedményeket kér

BÁZS Erdélyi Élet berlini tudósítójától

Kétségtelen, hogy a mezőgazdaság el van adósodva, jelentékeny rész az adósságok terhe alatt roskadozik és az egzisztenciák egész sora néz a végveszedelem; az elárvereztetés elé. A bajba jutott mezőgazdák sorsát még tragikusabbá teszi, hogy legnagyobb részük önhibáján kívül jutott el az összeomlás kezdetéig. A mezőgazda nem tehetett arról, hogy terményei ára katasztrofálisan zuhant, hogy csak drága hitelhez tudott jutni, amelynek kamatterhe még normális viszonyok mellett sincsen arányban a mezőgazdaság jövedelmezőségével. De még azért sem lehet okolni, hogy a többtermelés jelszavának engedve beruházásokat végzett, amit a gazdasági élet további alakulása elhibázottnak mutatott. A mezőgazda nem spekuláns, nem számító üzletember és a nagymérvű árhanyatlást elemi katasztrófának tarja.

Helyes és szükséges tehát, hogy gondoskodás történjék az önhibájukon kívül bajba jutottak szanalásáról. Általános közgazdasági érdek ez, amelynek megfelelően, minnél előbb cselekedni kell.

Mindez ami eddig történt, csak a kezdet kezdete, nem tényleges segítség, csak annak előkészítése.

A mezőgazdaság helyzete súlyos, de katasztrófális azoké

a mezőgazdáké, akik eladósodtak. Segíteni kell, de nem csak egy-két emberen, hanem minden önhibáján kívül bajba jutott tönkremenésig terhelt mezőgazdán.

Aktuális azért, hogy megemlékezzünk arról a segítsérről, amelyet Németország vitt és vinni szándékszik a bajba jutott mezőgazdáinak.

Az „Osthilfe“

Németországnak a békeszerződésben megállapított új keleti határai már hátrányos helyzetbe hozták a határvidék mezőgazdasági népességét. A mezőgazdasági termékek piacainak eltolódása az ottani mezőgazdák ellenálló erejét esetleges gazdasági válsággal szemben erősen meggyengítette, úgy hogy a kelet-poros, a grenzmarki, a lengyel korridormenti, a pomériai mezőgazdák súlyosabb helyzetbe kerültek a még mindig tartó gazdasági depresszióban, mint a birodalom többi mezőgazdája. Ugy mint nálunk csakhamar jelentkeztek itt is a bajok. A mezőgazdák egyre sűrűbben jutottak abba a helyzetbe, hogy kölcsöneiket fizetni és visszafizetni nem tudták. Az árverések egyre sűrűbben fordultak elő s végül is nyilvánvalóvá lett, hogy segíteni kell az államnak, mert az egész vidék tönkremegy.

A szanálás legfőbb kérdése természetesen itt az, hogy az ahhoz szükséges összeg mennyi és azt hogyan teremtsék elő. Még a Müller-kormány tíz évre szóló szanálási tervet dolgozott ki, amely idő alatt 350 millió márkát szándékoztak felhasználni. De csakhamar nyilvánvalóvá lett, hogy egyrészt a segítségnek rövidebb idő alatt, másrészt nagyobb összeggel kell jönni. A tízéves tervet elejtették s helyette öt évet vettek, valamint a szanálásra fordítandó összeget körülbelül 500—600 millió márkában számították ki. A szanálásról szóló törvényjavaslatok még a mult birodalmi gyűlésben benyújtották, de csak a második olvasásig jutott el, mert közben a birodalmi gyűlést feloszlatták és új választásokat irtak ki. Bár a törvényjavaslatot szükségrendelettel életbe lehetett volna léptetni azonban arra nem került a sor, mert a kormány az egyuttal nagy politikai horderejű kérdésért a felelősséget egyedül viselni nem akarta. Ezért csak részleges intézkedések történtek az Osthilfe ügyében kiadott szükségrendeletben.

A mult nyáron megjelent szükségrendelet alapján körülbelül csak 200 millió márkát lehet a szanálási akcióra fordítani. De a rendelet azért nagy fontossága, mert a szanálást végző szervek organizálásáról gondoskodik. A szanálás szerve egy helyi hatóság, az úgynevezett Landstelle, amelyből ötöt állítottak fel. E hatóság élén kormánybiztos áll, aki a különböző érdekeltségekből összeállított tanács támogatásával végzi feladatát. A szanálási akció egységes irányítása érdekében az öt Landstelle fölé egy központi szervet létesítettek, az Oststelle-t.

Nálunk legutóbb több szó esett a moratóriumról és ennek kapcsán rámutattak arra, hogy a hiteléletveszélyeztetése nélkül még csak gondolni sem szabad moratóriumra. Német

országban más véleményen voltak. A szükségrendelet gondoskodott arról, hogy a mezőgazdákat az elárverezéstől ideiglenesen megvédje. A rendelet ugyanis a végrehajtás ellen védelmet nyújt. A mezőgazda, akit végre akarnak hajtani, sőt már, ha az árverés is ki van tűzve, védelemért fordulhat az államhoz. Az ezirányu kérvény a Landstelehez kerül, amely alapos megfontolás után javasolta a védelmet. A végrehajtás elleni védelem három hónapra szól, amely határidőt a mult év végéig meg lehetett hosszabbítani. A mezőgazdaságon a segítés nemcsak kölcsönnyújtással és árverés elleni védelemmel történt, illetve történik, hanem ezenkívül a közterhek elengedésével is, valamint közmunkákat is terveznek: ut, vasutépítést és még az állam hozzájárul a mezőgazdaság által viselt súlyos kamatterhekhez. Az egyes mezőgazdasági üzemeknek nyújtó és nyújtandó segítés mind külön, egyéni vizsgálatok alapján megy végbe és a teljes Osthilfe is ezen az elven fog felépülni.

Egy milliárd márka Osthilfe

Az Osthilfe végleges és teljes rendezéséről Németországban még mindig tárgyalnak. De már lassankint kibontakozódik az egész szanálási akció. Valószínű most már, hogy egyrészt kiterjesztik a szanálendő területet, mert Alsó-Sziléziát is bevonják, másrészt szanálásban részesítik ezen a területen a mezőgazdaság mellett az ipart és a kereskedelmet is, amely a mezőgazdák összeroppanása következtében került válságos helyzetbe. A szanálási akció kiterjesztése az ehez szükséges pénzüsszeget is megduzzasztotta. Kezdetben csak tíz évre elosztott 350 millió márkáról volt szó, míg most a szanáláshoz szükséges tőkét kereken egy milliárd márkában állapítják meg.

Egy milliárd márka nagy összeg és a német kormány nehezen tudja előteremteni. Az Osthilfe financirozását eredetileg kölcsön felvétele útján képzelték, de ettől a tervtől el kellett állnia, mert hosszú lejáratu kölssön felvétele jelenleg nem járható ut. Ezért minden valószínűség szerint Paul S.ilverberg tervét fogadják el, aki a financirozásra az ipari szolgáltatásokat akarja felhasználni. Az 1931-es évre az ipari szolgáltatásokból a költségvetésben 50 millió márkát az Osthilfe céljaira már kiszakítottak. De Silverberg 1932—1936-ig az összes ipari szolgáltatásokat arra a célra akarja igénybe venni. Ez a megoldás valószínűnek látszik, mert a szükséglet előteremtésére különben nélkülözhetetlen a birodalom büdzséjének további fokozása adóemelés, vagy új monopolumok bevezetése által.

A szóbanforgó ipari szolgáltatások Németország jóvátételi kötelezettségéből származik. A Dawes-terv öt milliárd márka erejéig megterhelte a német ipart, amely ettől kezdve jelentékeny összeggel járult a jóvátételek viseléséhez. A

Joung terv, amely a Dawes-terv helyébe lépett, mentesítette az ipart ettől a megterheléstől, de Németország nehéz pénzügyi viszonyaira való tekintettel, ezek az ipari szolgáltatások nem szüntek meg. Ha az összes ipari szolgáltatásokat 1932 és 1936 között a mezőgazdaság szanálására igénybeveszik, akkor erre a célra 450 millió márka állna. Ebből az összegből jelzálogkölcönöket nyújtanának. A jelzálogkölcönök követelési jogát elzálogosítanák, amiből 225 millió márkát szereznének. A Rentenbank-Kreditanstalt az Osthilfe céljaira hajlandó 50 millió márkát adni. A Preussenkassa egy konzorcium segítségével 245 millió márka mezőgazdasági váltóállományt venne át. Így meglenne a szanáláshoz egy milliárd márka. Silverberg terve szerint az ipari szolgáltatásokból külön önálló vagyontömeget teremtenének, amelyvel szemben az állam a követelések 25 százalékáig garanciát vállalna.

Németországban tehát az ipar siet a mezőgazdaság segítségére. Az ipari szolgáltatásokkal teszi lehetővé a szanálási akció finanszírozását. Ebben az áldozatkészségben azonban az ipart nem a jól felfogott érdek vezeti, hogy a mezőgazdaság talpraállításából az iparnak is haszna van, hanem politikai szempontok. Németországban, mint az agrárbehozatalra szoruló többi országokban a mezőgazdaság egyre fokozódó vámvédelmet kér s ezt eddig meg is kapta. A mezőgazdaság túlzott

vámvédelmet azonban az ipari érdekeket sérti, mert az ipari exporttörékvéseket hátráltatja. Németország hajlandónak mutatkozott, hogy az európai agrártermékek behozatalát előmozdítsa, ha viszont az agrárállamok ipari termékeit előnybe helyezik. A külkereskedelmi politikai elgondolásoknak azonban nagy akadálya a mezőgazdaság, amely minden engedményadástól fél. Ezért a mezőgazdasági szanálási akció pénzügyi terhe viselésének ellenértékéül az ipar azt kívánja, hogy a mezőgazdaság engedékenységet tanúsítson a külkereskedelmi politika terén.

Az elmondottakból kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy Németország tervszerű és nagy áldozatot hoz keleti vidékeinek mezőgazdasága számára. Természetesen, amit megtehet Németország, nem tehet meg a gazdaságilag sokkal gyengébb Románia. De ami mindenkinek szembe kell tünjön, az az, hogy a szanálási akciót alaposan megszervezik. Kétségtelen, hogy nálunk is az önhibáján kívül eladósodott mezőgazdákon segíteni kell, de az is kétségtelen, hogy a segítésznek tervszerűen kell jönnie. S éppen a tervszerűség biztosítása érdekében a törvényhozásnak kell a szanálási akciót kezébe venni, hogy a rendelkezésre álló segítőeszközökkel megmentsük, ami még megmenthető.

I. J.

Kulturszomj

Hát hiába na: csak furcsák ezek az ujságok néha!

Most is arról ír egyik legelterjedtebb és legkomolyabb napilapunk dörgedelmes vezércikkét, hogy a könyvkiadásnak,

a sajtónak el kell pusztulnia a mi népünk hitetlen közönyének és nemtörődömségének sivatagában. Hogy Dániában, amelynek lakossága alig valamivel több, mint a miénk, a munkanélküli-

sége pedig alig valamivel kisebb, mégis szinte egymást érik a százötven-kétszáz ezres szériájú könyvsikerek. Hogy ne is beszéljünk a német, francia, angol és svájci közönség fellevevőképességéről és kulturszomjáról, amely utóbbiakhoz képest aztán egyenesen azt lehetne mondani, hogy a magyar közönség egyáltalán nem olvas.

Bocsánatot kérek, de hogy tetszik ezt érteni?

Hogy egyáltalán nem olvas?

A magyar közönség?

Uram, uram, cikkiró uram, hát hol él Ön tulajdonképpen?

Engedelmet kérek, de ült Ön már Aradon kávéházban? Láta már, hogy csak ott, az életnek egy ilyen elszigetelt és kiszakított kis területén mi zajlik le az olvasás terén? Nem volt még soha tanúja annak a szinte tikkadtság-számbamenő kulturszomjuságnak, amellyel a közönség magába szivja a naponkint megjelenő és „A véres kincs árnyékában” címet viselő ujságregény újabb és újabb folytatásainak szinte minden egyes betűjét külön-külön?

És nem figyelte ön még meg soha az irodalmi albérlőket?

Azt a három-négy embert, akik egy boldog napilaptulajdonost a vonaton körülülnek, állnak és albérlételeg szivják magukba ugyanazokat a betűket, amelyeket az ujság tulajdonosa főbérel?

Hogy képesek inkább kitekerni a nyakukat, kétrét görnyedni, felágaskodni, avagy leguggolni egy kicsinyég, dacolva az irigy ujságtulajdonos minden ravaszságával, aki a maga önző kulturirigységében igyekszik mindig úgy fordítani a lapot, a saját dereka épségének kockáztatásával, hogy senki más ne olvassa, csak ő? Aki képes inkább felében abbahagyni a borzalmas családirást, csakhogy az albérlő se olvashassa végig, de az albérlőnek az mindegy, mert ha az ujságtulajdonos galádul átfordítja a lapot a színházi rovatra,

— Minden cikkért írója felel. Az „Erdélyi Élet” hasábjain helyet talál minden közérdekű esemény. Belső és külső munkatársaink mindenről az igazat és csak az igazat írják. — Nem igazat írni nem szabad.

ő azt is lelkesen olvassa tovább, mert neki mindegy, hogy mit olvas, csak olvashasson?

Es Ön cikkíró ur, mégis azt meri állítani, hogy nálunk nem olvasnak az emberek?

Menjen csak el egy kávéházba, cikkíró ur és nézze meg ott a kávéházi kulturembert, aki egy csésze feketekávé

űrügye alatt összekotorja magának az elképzelt összes napi- és hetilapokat, feltornyozza maga mellett egy széken és elolvassa őket mind, egymásután, végkimerülésig, bandázs nélkül, Borászati Lapoktól az Illustrated London News-ig, amelyből nem ért ugyan egy szót sem de nagyon szép képek vannak benne és kereszt-rejtvény is, amelyet az ember nem tud

ugyan megfejteni, na, de mégis!

Nézz meg egyszer az utcakeresztezéseken nyitott hasábkokkal átmélázó gyalogjárót, aki olyan angyali elbájoltsággal és öntudatlan elrévültséggel olvassa át magát az uttesten, hogy még a tüzoltóautók szirénája iránt is süketek maradnak a fülei, mert azzal telt bé az ő egész kulturlelke, hogy ő most és mindenkoron olvas!

Menjen el egyszer a fogorvosi előszobába — amit Önnek egyébként nem kívánok — ám kukkantson be oda, mint érdektelen személy és figyelje meg, mint merül el ott a nép többszertendős színházi hetilapok és fürdőprospektusok propagatív jellegű kiadványainak betüibe. Eme nép azokba a fürdőkhöz soha el nem fog látogatni, de ami róluk irva van, azt a fogorvosnál maradék nélkül elolvassa.

És csodálkozva fogja tapasztalni, hogy ez a tömeg kulturszomjából verődött össze. Ez a tömeg olvas. Rajongó szemekkel és remegő ajakkal olvassa a köruti lap óriási betűs tudósítását az R. F. C. és a Colorado S. C. labdarugómérkőzéséről Montevideóban, továbbá azt is elolvassa ugyanott, hogy hány perc alatt szenvedett ki a felakasztott tömeggyilkos a hóhér keze alatt és azt is, hogy ezzel szemben mik a népszámlálás legújabb eredményei?

És — mit mondjak — a kisfiam, ez a primitív és tiszta lény, akinek lelkét még nem mótelyezte meg a társadalmi élet szenzációi iránt való érdeklődés — mondom — a saját, tisztán ösztönös kisfiam a legkiáltóbb példája a közönség kulturszomjának, mert nagyon jól emlékszem, hogy abban az időben, amidőn az első betűket tanulta az iskolában, kötéllal se volt odébbhuzható, amíg egy neki tetsző cég tábla betűit el nem olvasta. Persze nem mindent, csak azokat, amelyeket ismert. De neki ez is elég volt, csakbogy olvashasson!

És tisztelt cikkíró ur mindezekkel szemben azt meri állítani, hogy a mi népünk nem olvas?

Ugyan kérem!

—n—n.

Tekintélyrombolás

Jöjjön, aminek jönnie kell, én már semmit sem bánok!
És, ha rongyokká szakad is szét ez az avas világrend,
én tisztító igazságom büszke tudatában emelt fővel harsogom

a szélrózsa minden irányába,
hogy az a feltétlen bizalom,
amellyel a feleségek kilencven
százaléka viseltetik férjé-
nek univerzális képességei
iránt, nem rendelkezik szilárdabb
alapokkal, mint a puszták sivó
homokja.

Állítom és bizonyítani tudom, hogy amidőn a feleség egy imént olvasott novella hatása alatt hirtelen odafordul férjéhez és váratlanul azt kérdi: mondd csak fiam, milyen magas lehetett a bábeli torony és a férj erre egy darabig gondolkodik és azután azt mondja, hogy nem tudja, akkor nem azért nem tudja, mert most véletlenül nem jut az eszébe, hanem azért nem tudja, mert sohasé is tudta.

És arról se volt soha fogalma, hogy mennyi bélyeg kell egy Braziliába küldendő levélre, nem tudja, hogy volt-e egy perzsa király, akit Xerxesnek hívtak és egy másik, akit Artaxerxesnek neveztek és ez a kettő, nem azonos-e, nem tudta, hogy ki a portugál köztársasági elnök és azt se tudja pontosan, hogy hol fekszenek a Samoa-szigetek.

És abszolút értelmetlen arra a vak bálványozásra, amelynek következtében, dacára annak, hogy kiderült, miszerint mindezeket nem tudja. Önagyságaa ujjal és ismételten mindig hozzá fordul az ilyen színes és sokoldalúságuknál fogva meglepő kérdésekkel.

Nem. Hölgyeim, az Önök férjének egyáltalán nincs meg, sajnos, az a kimerítő enciklopédikus tudása, amelyet Önök róla feltételeznek, minden valószínűség szerint azért, mert ő, amikor ugyanezeket a dolgokat elolvassa ugyanabban az újságban, ahol Önök, soha nem fordul Önökhöz ez ügyekben felvilágosításért, hanem egyszerűen belenyugszik abba, hogy jó, ha Xerxes, hát legyen Xerxes.

Ez az, amit a dolog elméleti részéről óhajtottam a nyilvánossággal közölni.

Azonban ennél az elméleti résznél is kevésbé értem azt a csodás rajongást, amellyel Önök férjük gyakorlati kvalitásai iránt viseltetnek.

Miért van az, hogy amikor a legviharedzettebb szállítómunkások se tudnak a helyéből elmozdítani egy ólomsúlyú kredencet, akkor Önök a férjükhöz fordulnak könnyed mosollyal, mondván: ugyan drágám, légy szíves, segíts már nekik egy kicsit...

Miért hiszik Önök a férjükről azt, hogy tulajdonképpen súlyemelőbajnok és erőművész, csak titkolja?

És, ha a csengő elromlik, vagy a rádió egyszerre és minden átmenet nélkül nem akarja fogni Algirt, miért mondják Önök olyan szemrehányóan a férjüknek: Ejnye, Oszkár, igazán megcsinálhatnád már ezt az izét...

Mit gondolnak Önök, Hölgyeim? Hogy Oszkár tudja?

Nem tudja, Hölgyeim. És ellentétben az Álarcosbál című opera Oszkárjával, aki „Oszkár tudja, de nem mondja“, az Önök Oszkárja legfeljebb mondja, de nem tudja.

És, ha a polituros asztalról a máz lepattogzik, azt az asztalos lényegesen jobban vissza tudja ragasztani, mint Oszkár.

A befőttes üvegeken elszakadt gummit Oszkár éppugy nem tudja összevarázsolni, mint egy ujszerzeményü képet házilag bekeretezni egy rámába, amely a szegény Nagymamáról maradt és ennél fogva kár volna kidobni, de az a kép nagyon jó volna bele.

Oszkár semmivel nem tud jobban kibogozni egy nagyon komplikált csomót egy kalapskatulyán, mint mondjuk Önök Hölgyeim és semmivel jobban nem tudja utánarendelni az eltörött szerviszpoharat, mint ugyancsak Önök.

Alkalmatlan látogatásokat lemondani, könyvügynököket és gyűjtőives embert lerázni éppugy nem tud, mint Önök és főleg és elsősorban semmivel sem hatásosabb, ha ő kérdi meg a háztartási alkalmazottat, hogy miért jött haza tizenkettő után, mint ha Önök teszik ugyanazt.

Nem tudja, hogy mit méltóztassanak felvenni ma este: a fekete csipkeruhát a piros cipővel, vagy azt a kis simát a kék gyöngyökkel, mert az ugyan jobb volna, de már látták rajtam. Erről Oszkárnak fogalma sincs, mert ő ilyenkor mindig ugyanazt a szmokingot szokta felvenni, dacára annak, hogy már szintén látták rajta.

Oszkár nem tudja, hogy miért tesz ki ebben a hónapban olyan sokat a villanyszámla, nincs-e hiba az órában, vagy a lámpában, nem tudja, hogy hogy lehetne kijavítani, ha volna és azt se tudja megakadályozni, hogy az a nyomorult kályha ne füstöljön, dacára annak, hogy az idén már egyszer át lett rakva.

Oszkár nem tudja, hogy milyen idő lesz holnap, nem tudja, hogy az idén hova menjünk nyaralni, a tengerre menjünk-e, mert ott esetleg borzasztó meleg lesz, vagy a hegyek közé menjünk mert mit csinálunk, ha elkezd esni az eső és egész nyáron nem fogja abbahagyni és lesz-e elég pénzünk ahhoz, hogy az idén kisasszonyt is vihessünk magunkkal.

Mert, ha az az Oszkár legalább ezt azt egyet tudná...

Hogy lesz-e egyáltalán valami pénze, vagy nem lesz...

De egyelőre még azt se tudja szegény.

Nem, Hölgyeim, sajnos, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy Oszkár korántsem olyan zseniális, mint Önök gondolják.

—n—n

Fizetéseképtelenséget jelentett a manchesteri S. D. Bles & Sons textilkereskedelmi vállalat

Gyengébb idegzetű embereket már hat hónappal ezelőtt öngyilkosságba lehetett kergetni a Szécsi és Társa textilkereskedelmi cég bukásának unalmassá vált részleteivel. Annak idején három ország valamennyi sajtóorgánuma megírta a sajnálatos összeomlás okait: dekonjunktura, árzuhanás, magas üzleti rezsi, inkasszó komplikációk, üzleti veszteségek s végül az elszaporodott konkurrencia — szóval minden más hasonló esetben is megtalálható azonos okokat, melyek világszerte egyre szaporábban szedik áldozataikat a halálosan beteg kereskedelem frontján.

Minél nagyobb méretű egy vállalat, annál nagyobb lár-mával jár az összeomlása. A Szécsi és Társa cég három-négy országban képviselte a manchesteri S. D. Bles & Sons textilvervállalatot. A meglepetésszerű bukást tehát országokra szóló visszhang követte.

Nincsen ebben semmi különös, mert a bukásban kizárólag érdekelt évtizedes angol kereskedőházat szakkörökben a világ minden részében előnyösen ismerték, elsőrendű bonitása is volt egészen addig, amig

*maga is bele nem került a pusztító gazdasági
válság szédületes örvényeibe.*

Egymásután óriási veszteségek érték ezt a hatalmas vállalatot, mely az utóbbi időkben már csak *hitelezői türelméből tengette életét*. Ezt a türelmi időt arra használta fel a jobb sorsra érdemes vállalat, hogy kiméretlenül beleteküdt kintlevőségeinek inkasszálásába.

Blesék kétségtelenül igen nagy veszteséget szenvedtek a Szécsi és Társa cégnél is, melynek akkor már egyetlen főnöke, *Szécsi Lajos ellen megtették a bűnvádi feljelentést*, miután a magánegyezségi tárgyalások sikertelenül végződtek. Szécsi Oszkárnak, ellenben aki néhány hónappal a fizetéseképtelenség előtt kilépett bátyja üzletéből, megbízást adtak a likvidálás lebonyolítására. Ezzel egyidejűleg — a hivatalos könyvszakértői vizsgálat után — közjegyzői nyilatkozatot kapott Szécsi Oszkár, mely szerint Blesékkal szemben semmi felelőség nem terheli a fivére üzletéből származó veszteségekből kifolyólag.

Blesék a likvidálás idejére részvénytársasággá alakították át romániai és magyarországi lerakataikat, melyeknek igazgatását a legmesszebbmenő bizalommal, szerződésileg Szécsi Oszkárra ruházták, kilátásban nelyezvén, hogy amennyiben rentabilitássá tudja fejleszteni ezeket az affiliációkat, nem likvidálnak. Közben azonban egyre rosszabbodott a gazdasági helyzet. Bleséket szorongatták a hitelezők, a lerakatok áru hiányában eredményt nem pródukáltak, bekövetkezett tehát egy leépítési folyamat, melynek minden más ok nélkül első áldozata Szécsi Oszkár lett, majd Hovenir, az

angolok ellenőrző bizalmi embere. A likvidálás folyamán súlyos elszámolási differeciák merültek fel Blesék és Szécsi Lajos között, amit aztán a bonyolult keresztpercek egész lavinája követett. *Bűnvádi feljelentések. kártérítési perek, testvérharcok származtak ebből a csunya összeomlásból, melynek orrfacsaró, gennyes váladékán napokon keresztül élösködött a sajtó.*

Blessék, hogy kontrakarirozzák Szécsi Oszkár ellenük beadott több millios kártérítési követelését, kiterjesztették a Szécsi Lajos elleni bűnvádi feljelentését Szécsi Oszkárra is.

Csalással, sikkasztással váltóhamisítással vádolják, jöllehet ebből alig felel meg valami a valóságnak, amit teljes egészében igazol az említett közjegyzői nyilatkozat. De

fantasztikusak ezek a vádak azért is, mert ilyen körülmények között nem bízták volna meg Szécsi Oszkárt a likvidással és azzal kapcsolatban száz százalékos önálló hatáskörrel.

Az angol cég feltűnő kapkodására megkaptuk a magyarázatot, Az elmúlt héten S. D. Bles et Sons manchesteri textilvállalat a következő körlevelet küldte el hitelezőinek :

15 Norfolk Street,

Manchester, 6 th February, 1931

DEAR SIRS,

~~We are instructed by Mr. L. G. Garforth~~
Bles, trading as S. D. Bles et Sons of 54 Princess Street Manchester to sequester you to attend a Meeting of his Creditors which will be held at 12 o'clock noon on Friday the 13 th day of February 1931 at the Memorial Hall Albert Square Manchester when a Statement of Affairs will be laid before the Meeting.

Meatime will you please send a statement of your account to Messrs. Jones Crewdson und Youatt 7 Norfolk Street Manchester.

Your truly

Addleshaw Sons & Latham.

(S. D. Bles et Sons Manchester (54 Princess Street) cég nevében G. M. Garforth Bles urtól megbízást kaptunk, hogy Önt a f. évi február hó 13-án pénteken déli 12 órakor Manchesterben (Memorial Hall Albert Square) megtartandó hitelezői értekezletre meghívjuk. Ugyanakkor az üzleti status az értekezlet elé fog terjesztetni.

Egyidejűleg felkéretik, hogy a könyvkivonatot Jones Crewdson és Jonatt urakhoz Manchesterbe (7 Norfolk Street címre) eljuttatni sziveskedjenek.

Addleshaw Sons & Latham.

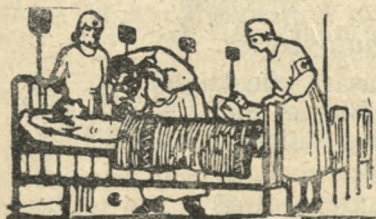
Ez a körlevél, minden kommentár nélkül, plauzibilissé teszi Blesék idegességét.

Nem tartozik ránk annak elbírálása, hogy van-e alapja az angol vállalat kövételésének a Szécsi és Társa céggel szemben, vagy sem. Elszomorító jelenség azonban, hogy egy teljesen tisztázatlan ügy, hamis beállításban, sajtó útján nyilvánosságra kerülhetett. Az „audiatur et altera pars“ elvéből kiindulva illetet volna Szécsi Oszkárt is meghallgatni, aki bizonyára tudott volna valamit mondani a maga igazolására.

A bukaresti éjszaka tündérmeséje

Ez a történet olyan meseszerű, könnyes sanzónt lehetne írni róla, halványkék gyöngyökből fűzni a szavak láncát.

Nagyvárosi mese, éjfél virág, holdfényes álmom egy selyemruha, vagy egy szmoking tükrében.

A kis táncosnő a csillogó parketten táncolt, tizennyolc esztendejének őzike könnyedségével, ifju bájával, görög ligetektől csent graciozitásával.

Mindig vidám volt, mindig kacagó.

Bankigazgatók, gyárosok és egyéb gazdag legények ültek a csillogó parkett körül, Ulla asztaloknál. Mind szerették a tizennyolc esztendős kis táncosnőt.

Táncoltak vele és asztalukhoz ültették.

És ő ringott a karjukon és ivott a pezsgőjükből.

Csak a mamájára volt büszke a kis táncosnő, mert a mamája még mindig szép asszony tudott maradni. A mama is szeretett a mamát is szerették. Bár a mama sokkal józanabbul gondolkozott, mint a lánya.

A papájára nem volt büszke a kis a táncosnő. Nem is volt papája.

Egy este a kis táncosnő nem is jelent meg a csillogó parketten. Urak, urfiak hiába várták, nem jött.

Nem jött másnap és nem jött harmadnap.

Urak, ifjak, válogatott cigánylegények elfeledkeztek róla.

Csak a többi táncosnők emlegettek.

Egy magyar újságírónak is beszéltek a kis táncosnőről. Elmondották, hogy beteg, tüdőcsucshurutja van.

A virágok is szoktak betegek lenni.

Az újságíró megkérdezte, hogy melyik szanatóriumba vitték a kis táncosnőt?

A többi táncosnők szomoruan nevettek.

Szanatórium?

A virágok is szoktak betegek lenni, de pénzük nincsen a virágoknak.

A kis táncosnő is csak otthon feküdt, szegényes lakáson, ott köhécselt szegényke.

Az ujságíró sohasem táncolt a kis táncosnővel, sohasem itatta a pezsgőjéből, csókot sem kért tőle.

Mégis elment gyorsan, pénzt szerzett s a kis táncosnőt szanatóriumba küldte.

Most már szanatóriumban fekszik a kis táncosnő, csupa fehérben, mosolyogva, várja a tavaszt, a gyógyulást.

A bankigazgatók, gyárosok és egyéb princek már nem is emlékeznek a kis táncosnőre.

Igaz, ami igaz. Az ujságíró sem látogatta meg a szanatóriumban. Nincsen ideje neki.

Nagyvárosi mese . . .

—k.

Ábrahám Pál külföldi sikerének pontos adatai

Az „Erdélyi Élet“ budapesti tudósítójától

1929 szeptember 26-án a következőket irtam az Erdélyi Életben :

„Azt hiszem, nem sokáig lesz szerencsénk Ábrahám Pálhoz, amit a pesti ember önzésével nagyon sajnálok. Az ilyenfajta emberek nem maradnak nálunk. Nem is érdemes nekik Ha majd valahol külföldön találkozunk vele, akkor bámuljuk csak igazán, ahogy szaporán rázza balkezeit, ahogy átöleli az egész orchestert s amint a színészeket is dirigálja ujjhegygel, szemvillanásokkal A misztikus német költők álmodtak csak ilyen figurákról s ma Lindbergh tapsolna legielkesebben neki, a repülő, aki moziba vitte a mamáját, aztán kiment a repülőtérrre, gépbe ült és átszállt az óceánon. Vibráló, de izmos, könnyed, de mélyről fakadó az Ábrahám Pál művészete. Már tudjuk, hogy a jazz nemcsak az operett zenéje, sejtethjük, hogy a jazz legnagyobb dirigense szintén nem marad örökre a nagymezőuceai pulpituson. Valahol már készen várja a fejedelmeket megillető luxusappartement Pesten nem szokás ilyeneket mondani valakiről, aki köztünk él s emlékszünk rá szilvafakorából. Csak ha már bucsut mondani kényszerült a törpe pesti művészvilágnak. Aminthogy . . . mintha már indulna vele a repülőgép“

Ezt pedig azért idéztem így vissza, hogy egyszerűen megírhassam a következőket :

Ábrahám Pál, rokoni látogatásra, egy-két hétre ismét Budapestre érkezett. Operettje, a Viktória, 209 színházban kerül ma is előadásra. Pesten csodálkozva látták, hogy Ábrahám berlini leveleit nem ő maga írja alá, hanem „Ábrahám Pál titkársága“. Ez a titkárság nem mese. Egy titkár és két gépirókisasszony dolgozik Ábrahám Pál mellett. Munkájuk főként abból áll, hogy állandó összeköttetést tartanak fenn a színházdirektorokkal, akik Ábrahám-operettet játszanak, ellenőrzik a színházi ügynökök elszámolásait.

Mikor Ábrahám megérkezett Berlinbe, a filmesek még nem ismerték. Először minden szerződés nélküli vállalta,

hogy kísérőmuzsikát komponál egy filmhez. A munkájáért nem is kapott pénzt, hanem utólag a gyár megajándékozta egy remek Cadillac-kocsival. Csak a második film hozta meg számára az igazi erkölcsi és anyagi sikert. A Privatsekretárin. Ezért 25.000 márkát kapott és az óriási sikerü premier után egy ajánlatot a harmadik filmre, 50.000 márkáért. Ezt az ajánlatot nem fogadta el, mire azt ajánlották, hogy később szerződést egyszerre két film zenéjére, amiért 130.000 márkát ígértek. Ezt is visszautasította. Végül tárgyalások kezdődtek arról, hogy zenésítse meg Herczeg Ferenc Kék róka-jának hangosfilm-variációját, 100.000 márkáért, mely összegbe azonban a kották és grammofoonlemezek kiadási jogát nem számították bele. Ábrahám valószínűleg ezt a filmet fogja vállalni.

Egyelőre azonban Haway című új operettjén dolgozik, mert ezt a darabot már lekötötte valamennyi színház, amelyben a Viktóriát előadták s a zeneszerzőnek garantált tantiém összege 500.000 márka.

Kálmán Imre óta magyar zeneszerző még nem ért el ilyen igazi nagy világsikert. —1.

ŐK ÉS MINK

Annyiszor ejtjük ki a nyomor szót, annyit beszélünk és irunk róla, hogy elvesztette már komor és kényszerítő jelentőségét. Beszélünk a kemény térről, beszélünk a nagy szegénységről, amely az idén

különös sullyal nehezedik a népre, azután a kedves felesége hogyléte után tudakozódunk és hogy mit csinál az aranyos bubó. Mindent összevissza, mert minden egyformán fontos és érdekes. A Chevalier-film jó, a nyomor nagy — pont. A szenzációról átlibbenünk a valóságra, egyebet azonban nem csinálunk. Pedig mindennek, amit ma csinálunk, jóval nagyobb lenne a jelentősége, mint a pusztá jótékonyágnak.

A helyzet gyorsabban és veszedelmesebben változik, ha magára hagyjuk, mintha gondosan szemmel tartjuk. Ez nem csak a kormányzat, hanem minden ember kötelessége. Minden polgár felelős azért, hogyan usszuk meg a nehéz időket. A kormányzat a maga erejéhez mérten sokat tesz, az egyes ember nagyon keveset.

Ha felületes emberek szajló módjára ismétlik, hogy „azzal a csekélységgel, amit ők nélkülözni tudnának, ugysem lehet segíteni a nyomorgókon, akkor szeretném őket kézen fogni és mutatni nekik, mi a csekélység és mit jelent az, hogy nélkülözni. A segítséget nem a pénzösszeg nagysága, hanem az akarat hozza meg.

A szemétdomb

Lyukas bögrék, rozsdás vasabroncsok, egy vörös rongy, egy kék rongy, szétfoslott szeneszsákok, kiégett kokszdarabok, kosárvázak, egy surolókefe roncsa, pengénélküli kés, seprőnyél seprő nélkül, fazékkül fazék nélkül, rohadt főzelék, üres cipókrémkatulya. kiszolgált szardiniásdobozok, egy nadrágszár, egy papucsnumia, penészes kenyérhéj, sok tojáshéj, fogatlan fésű, — és mindezek fölött vastag, szürke, dögletes porfelhő kóvályog. Ez Kekes, a szeméteskocsi lerakódó helye, a nagy szemétdomb,

amely körül emberek telepednek meg, hogy életüket tengersék a hulladékból és a szennyből.

Élőször eldobják azt, ami már hasznavehetetlen, cselédség azután kiválogatja belőle, aminek még értéke lehet, azután jön a szemétes és megtart magának mindent, amihez kedve van, végül még száz ember veti rá magát és megéli a hulladék hulladékából. Ez a nyomor.

Reggeltől délutánig felvonulnak a szemétes kocsik és lerakják a friss árut. Sok férfi és asszony várja őket: a kincskeresők! Ki tudja, mit dobott valaki rosszkedvében a szemétre? Idekűnn mindennek van becsé.

Valemannyi beburkolta az arcát, csak a szemük látszik, hihetetlen rongyokat viselnek, olyanok, mint a kínai álomanók. Meghajolva szaladgálnak, kezükbe valami szerszám, azzal guberálnak (így nevezik a kis szeméttúrást), némelyek piszkavassal, vagy tűzfogóval dolgoznak, a legtöbben csak kezükkel.

— Az én uram pallér volt, — mondja egy öregasszony. — Két esztendeje nem talál már munkát, hát nekem kell valamit keresnem. Aki otthon ül és ölberakja a kezét, az elpusztul. Piszkos munka, de ha hazamegyek kimosakszom.

Az ember elcsodálkozik, hogy ezek az özönvizelőtti barlangemberek beszélni és gondolkozni tudnak. Vannak itt meglepően egészséges és jókedvű emberek is. Az ember un-

Megkezdjük tüzttől megmentett áruink minden elfogadható árban árusítását
TRANSYLVANIA
ERNYŐÁRUHÁZ, (Fischer Eliz-palota).

Madarat tolláról...

Embert írásáról!!!

ismerheti meg, ezért kérje ki

PYTHIA

PSICHOGRAPHOLÓGUS

véleményét, aki pár sor kézírásából mindenkiről mindent megmond. Fogad: 11—1 és 4—7 között. **Belváros, Ferenc József-u. 3.** (Városh-u. sarok I. emelet 8. lépcsőházi bejárat. Vidékre levélvlasz.

dorodva fog hozzá, azután begyakorolja magát, végül szenvedélye lesz a szemétturás.

Segítség

Vannak csukott ajtók, amelyek tudatosan csukottak. Nem akarják, hogy napfényre kerüljön az, ami mögöttük rejtőzik, A csengetyü úgy szól, mint a vészjel és odabenn rögtön elnémul a csoszogás és suttogás. Viszszafafojtott lélekzetü csend, — nem, itt nem lakik senki! Igazolásképpen, hogy nem vagyok rendőr, betolom az ajtórezen azt a levelet, amelyet innen irtak és teli van kétségbeeséssel, segélykiáltással. A kulcs habozva megfordul a zárban, az ajtó megnyílik.

Kócos hajfürtök alól a napvilágtól elszokott szempár pislog rám. A vérvörös bársonyruhát, amelyből rongyos csipkegallér lóg ki, egy sovány kéz görcsösen összefogja a mellen. Alatta meztelen test. Ezt a ruhát valaki egyszer szépnek találta, ezt a testet is. A lábakon kitaposott báli cipők, egyiknek nincs sarka, azért jár bicegve a vörösruhás alak.

— Kérem, Ön irta ezt a levelet?

— Igen, azaz, hogy nem én . . .

Nehéz eset, mikor a kétségbeesés a hazugságok hálója alatt összegöngyölődik, mint a kigyó, bizalmatlanul, csökönyösen, mérgesen és ugrásra készen, hogy megmarja a kezét, amely a tejeshögrét hozza. Vidáman és melegen kell ilyenkor viselkedni. ~~Ki beszélt veled utoljára szeretettel, te szegény, mocskos madárijesztő?~~

— Ha azt akarja, hogy segítsünk magán, akkor ereszen be a lakásába és mesélje el, hogy mi a baja.

Édeskés, rohadt moslékszag fojtogat. Ketten vagyunk a szobában és előttem egy rémlik, van itt még egy harmadik is. Ki az, mi az, ami itt lappang, ami leköt és elzsibbaszt?

Agyonvert diván, üres vizespalack — valaki nagyon szomjas . . . Papírvirágok, rongyos könyvek mindenütt, részletregények; a ruhafogason szürke, koszos muff, de szék és szekrény nincs a lakásban. Kerek aranyasztalkán tükörce-rép, a földön farkasbőr, amelynek se feje, se farka.

— Maga feküdt, kérem, csak feküdjék vissza.

— Nem feküdtem, miért feküdtem volna, én sosem fekszem.

— Izgatottan és hadarva beszélt.

Mondja meg, miért fordult segítségért az Erdélyi Élet szerkesztőségéhez? És hogyan gondolja, hogy segíthetnénk Önön?

Leül a diványra, majd végignyul rajta. Beszélni kezd, kapkodva, majd ijedten elveszti a fonalat, azután újból befogja szétszaladó emlékeit és amit mond, az egy hazug lélek fantasztikus kinlódása.

— Zongorázni tanultam. Apám orvosnövendék volt, anyám házmesterlány. Apa megmérgezte magát. Anyám nagyon előkelően nevelt, zongorázni is tanultam. Nagyon szép voltam. Az emberek utánam fordultak az uccán . . . Egy idő-

sebb ur, ügyvéd volt a szomszédságunkban, megkérte a kezemet. Hogy ő gazdag és nagy lakása van, takarítónőt is tart... Édesanyám éjjel-nappal könyörgött, ne szalasszam el a jó szerencsémet. Szép szerencse volt: komisz, beteg vén ember, alávaló uzsorás volt a doktor ur! Még ma is él, máj-baja van, mert az Isten megbünteti az ilyen rossz embereket.

Szünet. Hosszu, kinos köhögés. Mind fáradtabban beszél, megismétel egyes mondatokat, színtelen lesz, belezavarodik. Mi van itt, amit én nem látok? Mi tölti be ezt a fülledt szobát?

— Maga gyöngé, nem akar pihenni?

— Nem vagyok gyöngé, mért volnék gyöngé, én sohasem vagyok gyöngé! A takarítónő meg mondta neki... A bestia! Ó maga sohasem jött volna rá, hiszen köszvényes volt és mindig irt.

— Köhög, vagy nevet?

— Szabad kinyitnom az ablakot?

— Nem, nem akarom! Egyáltalában menjen el, mi köze az én ablakomhoz? És mit akar tőlem? Kikémelelni, mi?

— Megyek majd visszajövök máskor.

— Mással? Nem, maga sohasem fog visszajönni. Kérem ne menjen el! Mutatok valamit — igen, várjon egy percig, — megmutatom a meghalt kislányom arcképét... Rögön itt leszek megint!

Valami bevilóbal megint Beszéd versit Perlelésy-Clide mindig csak egy hangot hallok... Önmagával beszél? De most már mindent tudok. Ez az émelyítő szag — morfium!

— Nem találom az arcképet... Hol is hagytuk el?

— Arról volt szó, hogy a takarítónő árulkodott magára Nem akar visszafeküdni a díványra?

— Köszönöm én sohasem fekszem. Igen, a takarítónő azt hazudta az uramnak, hogy meg akarom mérgezni. Igen, valami méreggel, gondolom morfiummal. Azt hazudta neki, hogy van egy patikus, az szerelmes belém és morfiumot ad morfiumot vagy ilyenfélét... Erre kilökött a finom doktor ur. Azt mondta: régóta érzi már hogy a leves keserű. Most háromszáz lejt fizet havonként és ezt a lakást tartja nekem. Hogyan éljek ebből?

— Van gyermeke?

— Hála Istennek, nincs. Nem is volt soha. Isten ments gyermek egy olyan komisz, vén embertől! De hogyan fognak rajtam segíteni? Én csak pénzt szeretnék, Valami pénzt hogy fát vehessek.

— Pénzt nem szerezhettek, de élelmiszereket, fűtőanyagot.

— Az nem kell én csak pénzt akarok. Fehérneműre van szükségem.

Mit gyötörjem tovább a boldogtalant? Ugyis tudom mire kell neki a pénz. Itt csak egy segítség van: nem segíteni. Nem fogok jelentést írni. Hagyjuk békében.

Éjjeli zugmenedékhely

Tizenhét szalmazsák össze-vissza. Egy ágy, az a tulajdonos. És egy asszony. Minden este táblás ház. Ki a tulajdonos? Volt napszámos. Munkanélküli? Nem, munkakerülő. Éjjelenként tiz lejt keres minden vendég után. Az ágyra és az asszonyra igen büszke. Nem veszi feleségül a nőt, mert egyedül akar az ágyba aludni, az asszony feküdjön szalmazsákon, mint a többi vendég, ki tudja mi lenne abból ha megesküdnék vele?

Ki a nő? Cigánylány, nagyon csinos. Fáj neki, hogy a férfi nem esküszik meg vele, azért néha magázza idegen emberek előtt.

Kik a vendégek? Sokan akiknek modjukban van, hogy adósak maradjanak tiz lejjel amíg akad valami, esetleg munka. A szalmazsákok számozva vannak, a vendégek is.

Negyedik szám. Ötvenéves. Vidéki kézműves volt: munkanélküli; Aradra jött, de itt sem talált munkát, ahelyett most lopni tanul. Egyelőre még szörnyű ügyetlen. A mult hónapban két számolyt lopott. Persze hogy rajtacsípték; két számolyt nem is lehet egyszerre lopni. Ezért először is becsukták egy hétre, másodsor kinevették és leszamarazták a szakmabeliek. Azt hiszi, ha egyszer volna annyi pénze, hogy megborotváltassa az arcát, akkor álláshoz jutna. Mert, azt mondja, ő nagyon jóképű ember.

Tizenkettő b) szám. 12 b mindig 13-at jelent. Középiszkolát végzett, irodatiszt volt, utoljára matróz. Van egy bátyja, és egy intrikáló sógornője, aki azt terjeszti róla hogy kártyás. Már hogy kártyázna mikor senki sem kártyázik vele? Bekerülhetett volna rendőrségi irnoknak, de a bátyja nem akarta. Így, ahogyan most él, nincs utjában a bátyjának.

És így tovább! Egy rendőr áll a menedékhely előtt és nézi, a nap is nézi, én is nézem...

A szépségkirálynőnek fia van

Az európai királyi udvarok körében kinos szenzációt keltezt az a hír, hogy az európai szépségkirálynőt detronizálni kell, mivelhogy fia van. (Móric Chaleff párisi szépségkirálynőkikészítő cáfolja a hirt, de már az is botrány, hogy ilyen hír egyáltalán lehetséges.) Na és ha tényleg van fia? Mit árt ez nekünk alázatos alattvalóknak? Legyen neki. Hiszen épp ez mutatja, hogy egy ilyen szépségkirálynő milyen naiv, milyen tapasztalatlan. Aki nem naiv, aki tapasztalt, bizony annak nincs fia.

És ezért detronizálni? Ugyan kérem. Azt megértenék, hogy detronizálják, mert egy lovasrendőr fia van, de egy

ilyen ici-pici kis fia, mint az öklöm, az direkt jól áll egy ilyen királynőnek.

Egyébként alkalmunk volt nemcsak őfelségével a királynővel, de a felséges királyi apával és a felséges trónörökösrel is intim beszélgetést folytatni. A királyi apa ezeket mondta: -

— Mint a dinasztia feje tiltakozom a detronizáció ellen. Nem akarom részletesen leírni, hogy történt a dolog, csak annyit árulok el, hogy moziban kezdődött. Tudniillik a moziban sötét van és őfelsége a sötétben félrelépett. Az egész világtörténelemben nincs rá példa, hogy egy ilyen apró kis lépésért valakit megfosztottak volna trónjától. Ez a nemzetközi jogba ütközik és el vagyok szánva rá, hogy ha a detronizáció mégis megtörténik, háborút üzenek. Sok kicsi ok miatt volt már háboru, de ilyen gyerekség miatt még soha.

Beszéltünk a kis trónörökösrel is, aki korához képest meglepő értelmi fejlettséget mutat, ő ezeket mondta:

— Hát kinek legyen fia, ha nem egy szépségkirálynőnek? Talán egy csunyaságkirálynőnek?

A kis trónörökösnek tökéletesen igaza van. Egy csunyaságkirálynő próbáljon fiut produkálni. Hiszen a trónra épp az a jogcime, hogy szép, hogy gusztyusos, hogy kívánatos, hogy vér folyik az ereiben, nem pedig káposztalé.

Szerintünk a detronizáció terrorisztikus beavatkozás volna a felségjogokba. Új világháboru magvát hintenők el vele és nem biztos, hogy eredményt érnenk el. Mert tegyük fel, hogy egy új királynőt választanánk, akkor ki garantálja? ...

Film Élet

Hangofilm után szagofilm?

A valóság-ábrázolás utolsó csodája a moziban

Irta: *Charlie Chaplin*

Copyright by the Erdélyi Élet
and London General Press.

A film-világban hamar lesz az emberből Matuzsálem. Nem kell hozzá ötszáz év, néha még öt is több a soknál. Egy éjszaka többé-kevésbé elegendő. A dolgok, eszmék és

„ emberek kimennek a divatból, mielőtt észrevették volna, hogy a világon vannak. Bizonyos fókig minden korban és minden foglalkozási ágban így volt minden új találmány kitorpte a nyakát valaminek vagy valakinek, amely addig megfelelt a céljának. Így volt ez a szövőgéppel, a gőzgéppel és a civilizáció utjának sok egyéb mechanikus mérőldkö-

vével.

A mozi sem kivétel a haladás egyetemes törvénye alól. Alig egy emberöltővel ezelőtt született és senki sem tudja

megmondani, milyen lesz a végérvényes formája. Utközben máris sok találmány szegte nyakát: valóságos forradalom tört ki a hangosfilm megjelenésekor. De ezzel nem fejeződött be a fejlődése. A hangosfilmnek már sarkában van a színes film és nemsokára elkövetkezik egy újabb forradalom, amely elkerülhetetlen radikális változtatásra kényszeríti a film módszereit. Az új találmány neve „stereoscopy“, más szóval háromdimenziós, domboru életábrázolás a mozivásznon.

Még meghökkenőbb azonban a „smelly“ másszóval szagosfilm kilátása. Az egyik hollywoodi filmvállalkozó új szabadalmat vásárolt egy olyan készülék előállítására, amely szagokat szinkronizál mozgófényképek különböző jeleneteivel. Ha például egy széna boglya jelenik meg a vásznon, szénaszag terjed el a nézőtérben. Az ebédjelenetek mártások és kávé illatának a kíséretében fognak lejátszódni. A vadállatoknak exotikus illatuk lesz, a tengernek sós ize, a nyári kertnek rózsaillata, a kórházaknak kloroformszaga és a jó ég tudja, micsoda realizmussal fogják ábrázolni a jövőben a háborút. A mozilátogatonak hovatovább gázmaszkot kell felvennie, ha megnéz egy háborus filmet.

Én, megvallom, irtózom az efféle új találmányok legnagyobb részétől. Nincs érzékem a hangosfilm iránt és beteg vagyok a színesfilm gondolatától. De az ugynevezett fejlődés útját nem lehet megállítani és a magamfajta előfutárok akik már nem tudnak megbarátkozni az újabb fejleményekkel, csak azzal vigasztalják magukat, hogy mindegyikünk a maga részéről hozzájárult a mozi fejlődéséhez. Számomra a mikrofon és a Robotescque regisztrálókészülék egyenesen undorító. A hangosfilm-studió hidegvérű pontossága megdöbbent. Én nem tudom megszokni az új kifejezőeszköz mechanizmusát; szabadon szeretem kifejezni az érzelmeimet, merő pantomim segítségével.

A párbeszédés filmtől azonban lényegesen különbözik a zenével szinkronizált film és a „talkie“ egyetlen létjogosultsága, hogy siettette az ilyen természetű filmnek termelését. Akár regényes történeteket, akár vígjátékokat, akár wild-west drámákat, akár detektív borzalmakat zenésítenek meg, mindenképp mérhetetlenül emelték a kis mozik művészi színvonalát, amelyekhez a multban többnyire egy árva zongora szolgáltatva a zenekíséretet. A zene épügy mint a kép, egyetemes nyelven beszél a közönséghez és a világ minden táján érthető. Egy népszerű dallam, egy könnyen megjegyezhető ária a film cselekményének ugyanolyan fontos háttérévé válik mint maga a mozgógép.

— Zongorázik ? Hegedül ? Van gramofonja ?

Kottát, hangszert, lemezt addig ne vásároljon, amíg az új magyar zeneműkereskedés árait nem látta. Áraink minden más cég árainál olcsóbbak, kedvezményeink meglepőek. Kérje azonnal magyar árjegyzékünket ! Cim : Scala, Bucuresti Cas. Poşt. 101.

Ez a gondolat visszavezet bennünket a „szagosfilm“ témájához, amely a vásznon lejátszódó drámát megfelelő olfaktorikus háttérrel fogja ellátni. Utóvégre a szaglásérzék ugyancsak egyetemesen van eltejedve. Vannak süket és vak emberek, de aránylag kevés, el fog következni az idő, mikor az éteren át fogjuk magunkba szívni szórakozásainkat. A publikum telhetetlen szórakozásvágya, a szórakozás módszereinek a végső-

kig való kiterjesztését követeli. A rádió és a televízió a világ minden eseményét, szindarabját és koncertjét a szószeros értelmében az éjjeli szekrényünkre hozza el. Még a könyvolvasás is rendkívül fáradtságossá válik. A regény hovatóvább impresszínisztikus szófestéssé lesz. Akárhány előkelő író pusztán képek segítségével adja elő a történetét; mások még tovább mennek és írás közben kölcsönkérnek egy egy híres filmszínészt amilyen Jannings, vagy Veidt, hogy szimbólikus formában illusztráljanak egy helyzetet, vagy lélektani megoldást.

Mához tíz évre az emberek annyira ellustulnak, hogy egy csavarnak a változtatása, vagy egy mozgókép nézése is tulnag erőfeszítés lesz számukra. Az egészség, pihénés, felvilanyozás, szórakozás a bőrünk pórusain, vagy a levegőn át kerül a testünkbe. Kalifornia a híres éghajlata, soha sem szünetelő napfényével, tájképeivel, hangjaival és illataival kis tekercsekre kerül és eljut a világ legtávolibb zugába.

A smellyeknek ilyenformán korlátlan lehetőségeik vannak és bizonyosra veszem, hogy a szagok és illatok ökonomikus felhasználása és zenével való kombinálása finomérzékű művész kezében fokozni fogja egy film érdekességét. Egyébként a szagok ilyen módon való felhasználása legkevésbé sem új gondolat. A mozidirektorok már régóta gyakorolják, éppen csak a mozirendezőknek nem jutott eszükbe.

Az ilyen kísérletet a mozikban természetes kiterjesztései az atmoszférikus világításnak, amelyet a mozi a szinpadtól kölcsönzött. A szagok csak kiegészítenék a zene és a képek együttes hatását. Az illatok ugyanugy festenek a cselekményt, ahogy a zene a pantomimet, illetve a pantomim a zenét. Ennek a szellemes találmánynak egyetlen bökkenője van, nevezetesen az, hogy mimódon sikerül megszüntetni egy illatot, amikor a darab cselekményének már egészen más illatra van szüksége? Így például a legkisebb halpiacszag teljesen tönkre teszi az illuziót, amikor egy uri hölgy finom illatu budoárjába vezetik a nézőt.

Ezzel szemben a színes felvételek új eljárása pusztulással fenyegeti a fekete-fehér mozgóképek Doré-szerű kedvességét. A színesfilm unalmas. Lehet kedves, bájos, de nincs benne dinamikus erő. Kellemes közjáték, pihentető intermezzo, de ami a programm főrészét illeti, a dráma husételét vagy a komédia borát semmi sem vetekedhetik a fehér-fekete színek erőteljes egyszerűségével. A zene, igen a zene ren-

geteget segít, mert hatalmasan felkelti a nézők érzelmeit. Aki hallotta például a Nagy-szürethez készült zenét, teljesen tisztában van azzal, milyen nagy szerepe van a zenének abban a szakadatlan hatásban, amelyet az ilyen természetű filmek a nézőközönségre gyakorolnak.

Azt hiszem, a szagok és illatok ugyanolyan módon reprodukálhatók, mint a zene. Képzelnék el egy egyszerű „szag-dallamot“, az orgona és almavirág, a jázmin és szegfű egymásra következését. Képzelnék el, hogy ezek az illatok erősödnek, illetve gyöngülnek aszerint, ahogy a zene crescendoi és decrescendoi követik egymást, vagy képzelnék el, hogy aszerint, amint az automobil különböző tájak mellett robog el, ugyanugy követik egymást a megfelelő illatok. De mint minden jó dolog, a smelly is azt kívánja, hogy takarékosan éljenek vele. Tulságos nagy adagok a mozi művészi öngyilkosságára vezetnének.

Hölgyeim és uraim,

— heti hireinket közöljük

— Néhány nappal ezelőtt nagyszabású családi estélyt rendezett saját rezidenciájában Stern Gyula, a Lomási leépített vezérigazgatója, mely alkalommal az előkelő vendégsereg melegen ünnepelte a tisztes koru házaspárt. A jelenvoltakat fesztelen hangulat, csattanó jókedv tartotta együtt a hajnali órákig. Akik ott voltak, jól érezték magukat és egy kellemes est emléket vitték magukkal a pazar lakomáról. Durranó pezsgőbrigádok léptették Stern vezéréket, miközben senkisémet feledkezett meg az éhező munkanélküliek ezreiről. Minden távolságokon keresztül, szívből fakadó részvétsóhajok röpködtek ezek felé, akik bizonyára nem várják hiába az összegyűlt adományokat. Szó esett a méltánytalanul felemelt hitközségi adókról is...

— Más. A napilapok hirdetés rovatában súlyos összeütközés történt. A Puritás és az Aromat egymásnak mentek a tavaszi liptói turón.

— Más. Nem felel meg a valóságnak az az elterjedt hiedelem, hogy az Erdélyi Bank és Takarékpénztárrál Weisz Fülöp bankelnök egyenes utasítására történnek a kliens rostálások, állítólag Witzlében bankár információja következtében. Tény, hogy Lázár Dénes, az itteni fiók volt igazgatója akit időközben a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank központjához rendeltek be szolgálattételre s ott a vidéki fiókok és balkáni affiliációk osztályába nyert beosztást — a szokásos évi könyvrevízió céljából huzamosabb ideig Aradon tartózkodott. Ugyanakkor azonban Kolozsváron és Nagyváradon is megejtették a könyvrevíziót. A bank vezetősége nyomatékosan, ismételten kijelentette, hogy a hitelmegszorítási folyamatnak minden ellenkező híreszteléssel szemben egyetlen magyarázata az az óvatos politika, amelyet a mai bizonytalan gazdasági helyzetben minden betétes és részvényes érdekeket védő intézetnek követnie kell.

— Más. Jólértesült kávénénikék tudnivalók, hogy válóperben áll az a szimpatikus házaspár, amelyik a közelmúltban izléssel berendezett új üzletet nyitott a fő-téren.

— Más. A selyem és divatárucsempészés régi panaszja az aradi kereskedőknek. Balla Józsefet, a curtici vámtisztviselőt bizonyára rehabilitálja a vizsgálát, amelynek során talán mégis elvezetnek a szálak ahhoz a főtéri kereskedőhöz, aki úgy anyagilag, mint erkölcsileg hallatlan kárára van a tisztességes kereskedelemnek.

— Más. A Credit és a Consum eladósították az egész várost. Nem kétséges, hogy erre csak az alapítók fizethetnek rá.

— Más. Többek kívánságára készséggel közöljük az életben maradt néhány részvényessel és betétessel, hogy a csendrendelet nem vonatkozik a Bancárara, bár a tisztviselői kar ezidőszerint csend őrri teendőket végez.

— Más. A timișoarai Gyapjuiparnál a helyzet csak annyiban változott, hogy Hatvani-Deutsch újabb jelentős anyagi érdekeltséget vállalt és letelepedett Timișoarán. Totisz Rezső vezérigazgató szabadságra megy, — távoletében Klein Victor ügyvezető igazgató irányítja a vállalatot — Hatvani-Deutsch teljes aktivitása mellett.

— Más. Az Erdélyi Bánsági Biztosító Társaság elleni feljelentések száma emelkedő tendenciát mutat.

— Más. Az aradvárosi mozivállalatok igen szép anyagi eredményt produkálnak. Kár, hogy időnként nem kerülnek a tanács, illetve a nyilvánosság elé az elszámolások.

— Más. A Bánáti Bankegyesülettől távozó Weissenburger Nándor vezérigazgató valószínűleg az igazgatóságban marad, mint főrésztvényes. Bankkörökben elismert kitűnő egyénisége ilyenformán nem tűnik el a pénzücről, ahol aligha nélkülözhetők mostanság a szakmában hivatott vezetők.

— Más. Fejér Gábor, az Erdélyi Hitelbank volt vezérigazgatója családjával Bécsben tartózkodik. Állítólag ő igyekszik kölcsönt szerezni a városnak. Nem rossz ötlet, — minden pénzt használhatunk.

— Más. Az elmúlt héten, kriminális ügyből kifolyólag, egy kivételével lenyilatkoztak az összes aradi H. betűs ingatlan ügynökök. Kijelentették, hogy nem azonosak a szóban forgó urral, aki ellen a feljelentések már forgalmi akadályt képeznek a rendőrségen.

— Más. A híres gainai leányvásárt Aradra helyezték, a poliklinika környékére. Épületes látvány a tanítóképző, fa és fémipariskola, lyceum és a leány internátus növédékei számára. Városszépészeti szempontból egyik nevezetessége Aradnak.

— Más. Wiegenfeld Adolf és Polonyi József aradi butorkereskedők, üzleti elszámolásból kifolyólag, közelharcot vívtak a volt Petőfi uccai butorraktárban

— Hölgyeim és uraim, hireink közlését befejeztük.

Speaker.

— **Tényleg olyan rettenetes dolog-e az, hogy napról-napra nagyobbak a gondjaink?**

A fiatal Kohn nagy utra készült és mielőtt elutazott volna, elment a rabihoz, hogy áldja meg őt. A rabi fejére tette a kezét és így szólt:

— Legyenek sok gondjaid.

— De rabi!

— Na igen, légy egészséges. Mert látod, az egészséges embernek sok gondja van, míg a beteg embernek csak egy gondja van, hogy egészséges legyen.

.....

— **Miért veszélyes dolog manapság egyes hivatalokban magasabb állásokat betölteni?**

Még a háboruban történt, hogy két öreg zsidó összeismerkedett és beszélgetésbe elegyedtek egymással.

— Az én fiam, a Jenő, — kezdte az egyik zsidó — az tűzér és rém veszélyes beosztása van. Egy félév óta az olasz fronton szolgál az első tűzvonalban.

— Az én fiam, a Manó, — sóhajtja a másik zsidó — az élelmezési tiszt és még sokkal veszélyesebb beosztása van.

Hogyan lehet egy élelmezési tisztnek veszélyes beosztása?

— Na hallja? Nemrég kihirdették, hogy aki szolgálati ügyben bármily csekély ajándékot elfogad, standepéde felakasztják.

.....

— **Érdemes-e nekünk sokat töprengeni azon, hogy melyik párt felé orientálódjunk?**

Kohnné elmegy kalapot venni. Végigpróbál ötven kalapot, de nem tud választani. A végén nagynehezen talál egyet. Leveszi a fejéről és átnyújtja a kiszolgálónőnek:

— Ez jó lesz, ezt csomagolja be.

— Parancsára, — mondja a masamód — csakhogy ez ugyanaz a kalap, amelyben be tetszett jönni.

.....

— **Hogyan van az, hogy Maniunak még sohasem volt nézeteltérése a nemzeti párttal?**

Az ifju Kohnné dicsekszik a barátnője előtt:

— Már egy év óta vagyok férjnél, de még egyszer sem volt nézeteltérés köztem és a férjem között. Ha nekem van igazam, azt a férjem rögtön belátja.

— És ha a férjednek van igaza?

— Az nem fordul elő.

— **Miért nem teljesíti a szénkartel a CFR-nek a szénárak leszállítására irányuló kívánságait ?**

Kohn így szól a főnökéhez :

— Kérem, főnök ur, holnap lesz az ezüstlakodalmam, kérnék egy nap szabadságot.

— Hogyne, — feleli ingerülten a főnök — hogy aztán minden huszonöt évben hasonló kívánságokkal jöjjön nekem.

.....

— **Miért reklamálja az ellenzék a parlamentben rögtön a távollevő minisztereket, ha valami visszaélésről vagy szabálytalanságról van szó ?**

Kohn ebéd közben dühösen rászól a pincérre.

— Pincér, ez a sólet olyan kozmás, hogy nem tudom megenni. Hivja ide azonnal a tulajdonost.

A pincér kézlegyintve feleli:

— Fölösleges, kérem, ő sem fogja tudni megenni.

.....

— **Mi lehet az oka annak, hogy Popovici olyan nagy súlyt helyez az adófizetőkkel szemben tanusítandó kiméletre ?**

Kohn a vendéglőben ül és észreveszi, hogy a mellette levő asztalnál egy pasi jóízűen alszik. Jó ideig hallgatja a horkolását, de végül ideges lesz és azt mondja a főpincérnek:

— Mondja, miért nem dobhatja ki azt az embert itt? Már két órája hortyog.

— Majd bolond leszek kidobatni, — feleli a főpincér — amikor már háromszor felkeltettem és mind a háromszor kifizette a ceahjét.

.....

— **Örüljünk-e vajjon annak, hogy már az illetékesek is kezdenek foglalkozni a munkanélküliséggel ?**

Kohn az autóbuszon rálép a mellette álló ur lábára.

— De kérem, — szól rá az illető — keressen más helyet magának. Pont az én tyukszememre lépett.

— Örüljön neki, — vág vissza Kohn, — mert ahová én lépek, ott többé nem nő semmisen.

— **Mit szolt Popovici, amikor meghallotta a közvélemény felzudulását az áldozati adók miatt?**

Kohznak kóser vendéglője van. Ebédidő alatt észreveszi, hogy egy vendég izgatott hangon tárgyal a főpincérrel. Mikor a vendég elment, megkérdezi a főpincértől:

— Mit mondott magának az az ember?

— Azt mondta, hogy disznóság, micsoda uzsoraárak vannak nálunk és nem érti, hogy van poánk hatvan leit kérni egy adag kozmás sóletért.

— Kohn megkönnyebbülve mondja:

— Csak ezt mondta? Már azt hittem,

hogy panaszkodott.

.....

— **Tekintélyes pártemberek duzzognak amiatt, hogy Maniu a feltorlódott munka alól ismeretlen okból külföldre menekült. Mit szol ehhez Maniu?**

Kohn hazajön és így szol a lányához:

— Rózám, édes, egy örömhirt mondok neked.

— Mi az, tata?

— Te tegnap este menyasszony lettél.

— Igazán? És kivel?

— Zéderanda, neki mindent muszáj tudni,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— **MEGHIVÓ.** Az Aradi Lloyd Társulat folyó hó 21-én délelőt 11 órakor tartja ezidei rendes közgyűlését a társulat nagytermében.

Szőnyeg, függöny, stor, ágy- és asztalterítő, sezlonátvevő, butorszövet, brokát és mokett, roletta- és matracgradl, függöny-etamin és ussor, paplan, nyári takaró, kelengyevászón, zefir, selyem, szövet- és bélésáru **legolcsóbban**

„MERCANTIL”

szőnyeg- és divatáruházban Arad, Bul. RegMaria 18.

Csak az árak olcsók — minőségeink változatlanul jók

GOLDSTEIN LAJÓ
DIVATÁRUHÁZA

Arad, Strada Bratianu (Weitzer János-ucca) No.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm kabátkutnik, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hó és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye!

Bélyegzőket olcsón, jól és azonnal készít **Stampa**

bélyegzőgyár Arad, a főpostával szemben

Elsőrendű fazonmunkát vállalok a legolcsóbb árban heti vagy havi kedvező fizetés feltételek mellett. Ugyszintén vasalást és javítást is méltányos árban eszközölök. Szíves pártfogást kér: **Mayer Lajos**
URISZABÓ, Str. Cuza Voda 5. (Thököly-ucca)

Mindenki bevallja...
Senkisémet tagadja...
hogya

TRIOIRON

rádiócsövek-
nek és hangszó-
róknak nincsen
párja!

Színházi, estélyi ruhákat fest, vegyileg tisztít

K N A P P gőz- és villanyerőre berendezett vállalata
volt Weitzer-ucca 11. volt Magyar-ucca 10.

AZ

ARADI KÖZLÖNY

Erdély leg-régibb, legolvasottabb és legelterjedtebb napilapja!

Villanyszerelés, rádió, csillár legolcsóbban
Varga Testvérek
Str. Alexandri (Salac-u.) 1.

MINDEN HÁZNÁL LEGYEN

HA NINCSEK - AKKOR VEGYEN!

Modernül berendezett intézetemben őszi és téli ruhák bőrkabátok festését és vegytisztítását a leggyorsabban és legszebben végzem **Hoszpodár Arad,** Str. V. Stroiescu No. 13.

Művészi fényképek Nagy Géza műtermében és levelező lapok jutányos áron készülnek
művészi kivitelben. Műterem Arad, Bul. Reg. Maria 8.

A legujabb női és leányka télkabátokban, tovább minden minőségű szőrmebundákban

IULIU PLESZ GYULA

c é g n é l Arad,

a színház hátsó bejáratával szemben, a CONSUM R.-T. könyveivel készpénz áron lehet vásárolni. — MÉLYEN LESZÁLLÍTOTT ARAD

Kérem a címre figyelni!

Mindennemű

fűszer- és csemegeárúk

legjobb minőségben, legolcsóbban

ÉLES

fűszer- és csemegeüzletében

ARAD legkellemesebb
szórakozóhelye a

Városi Kávéház!

Prima tűzifa aprított,
Szalon kőszén pormentes,
Szalon diókokszt sziléziai,
Vasaló fa-szén szagtalan,
Kovács szén kétszer mosott

KNEFFEL

fa- és szénüzlet

Bul. Reg. Ferd. I. 27. Saját ház.

THERAPIA

szanatórium Arad, Str. Iosif Vulcan (Kazinczy-u.) 8.

Telefon 532. Telefon 532.

Legmodernebb műtőfelszerelés.
Röntgen, Quarz. — Diathermia.

Legszébben fényez, mos, vasal

Buttinger Teréz

ARAD, volt Bathyhányi-u. 35. Str. Consistoriu ui. — Bent az udvarban.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs ki-
rakatait. — Mélyen leszállított
árak. Mérték utáni rendeléssel
gyorsan, pontosan és megbizha-
tóan eszközöztetnek. Szenzáció
nagy raktár iskolaöltönyökben
ARAD, Színházépület

Ha olcsón és praktikusán
akar vásárolni, úgy keresse fel

Salgóné

bizományi üzletét

ARAD, Str. Horia (Széchenyi-u.
Neuman-palota, hol: közszük-
ségleti, háztartási, alkalmi, aján-
dék tárgyak, antiquitások dus vá-
lasztékban állandóan kaphatók

Tekintse meg a kirakatot!

Muzsai

József

ARAD,

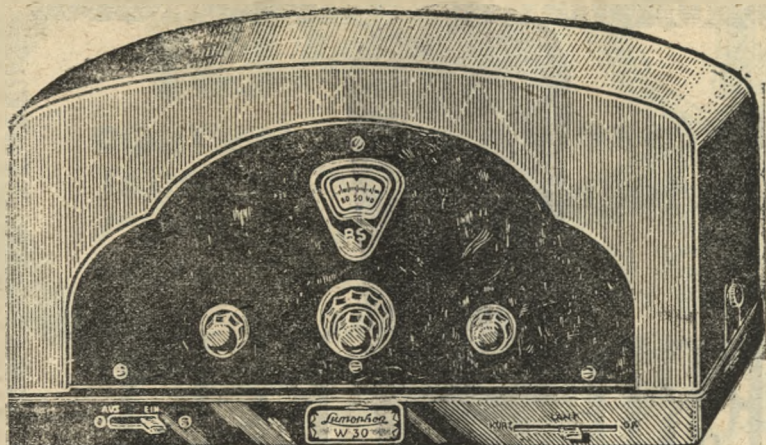
színházzal szemben

ÖLTÖNY, TRENCH-
COATS, ULSTER

Legjobb- és legolcsóbb

„Dácia” kávéház és étterem

Arad előkelő közönségének találkozó helye

Csőekkel Lei 9.000 reklám áron!

Magas-frekvenciájú árnyékoltrácsu csővel, Háromrácscs vezéreléssel, kétoldalu egyenirányítással. Antennatekerccsel, a szelektivitás emelésére.

Követelje rádiókereskedőjétől ezen szenzációs gép bemutatását. Viszonteladókát kiszolgál HIRSCHMANN Károly, Arad, Strada Gheorghe Lazar No. 17.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Erika

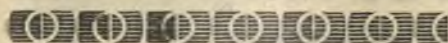

IDEAL, UNDERWOOD
és hordozható

írógépek

ujak és használtak állandóan raktáron. — Nagy javító műhely!

Császár, Arad, Strada Bratianu No. 2.
Minorita-palota: — Telefon 393.

A Fehér Kereszt „csodabárjában“

Valamint az étteremben szenzációs új műsor. Elsőrangú büffé! Pontos kiszolgálás

Jelentkezzen
az **Aradi Iparosok Hitel-**
szövetkezeté

Áruhitel-
osztályánál

melynek bevásárlási könyvecskéivel

készpénzáron
vásárolhat 65 legelőkelőbb
aradi cégnél

6havi részletre

Jelentés naponta 9—12 és 3—6 óráig
az **ARADI IPAROSOK HITELSZÖVET-**
KEZETE ÁRUHITELOSZTÁLYÁNÁL
Weitzer- és Batthyány-uccák sarkán.

**Egészen
röviden:**

AZ

ERDÉLYI ÉLET

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a legjobb,
a legrégebb,
a legmagyarabb,
a legérdekesebb,
a legmegbízhatóbb

**romániai magyar-
nyelvű riportlap!
Olvassa és terjessze!**